

Nr.: GAT-045	Verkmenntaskólinn á Akureyri	
Útgáfa: 09		
Dags.: 06.06 2015	ÍSLE3TS05 Námsáætlun vorönn 2016	
Höfundur: HRS		
Samþykkt: HJS		
Síða 1 af 4		

Kennari	Ásbjörg Benediktsdóttir	Sk.st.	ÁBE
----------------	-------------------------	---------------	-----

Tungumál, samfélag og samskipti

Áfangalýsing:

Í áfanganum er fjallað um áhrif félagslegra þátta á málfar, t.d. atvinnu, búsetu og kyn. Farið verður í ýmislegt sem tengist máltöku barna og tjáskiptum þeirra við fullorðna. Ýmsar nýlegar málfarsbreytingar kynntar og rannsakaðar. Jafnframt verður fjallað um sérstöðu mannsins þegar kemur að tjáskiptum almennt. Auk þess skoða nemendur hvort málsnið og málfar á netinu sé á einhvern hátt frábrugðið því sem gerist og gengur í raunheiminum og hvaða áhrif samfélagsmiðlar hafa haft á tungumálið. Fjallað verður um það hvernig táknmál er uppbyggt og það tengt líkamstjáningu heyrandi fólks. Rætt verður um málstöðvar heilans og áhrif áfalla á þær. Nemendur kynna sér fræðilegar greinar sem tengjast efninu og vinna einnig margvíslegar málfarsrannsóknir. Áhersla lögð á sjálfstæð vinnubrögð og viðurkenndar rannsóknaraðferðir, viðeigandi meðferð og frágang heimilda. Verkefni eru fjölbreytt og reyna á frumkvæði, víðsýni og gagnrýna hugsun. Nemendur kynna verkefni, bæði einir og með öðrum.

Markmið:

Nemandi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á:

- máltöku barna
- sérstöðu mannsins þegar kemur að tungumáli
- félagslegum þáttum sem geta haft áhrif á málfar fólks
- mismunandi mállýskum, bæði staðbundnum og stéttbundnum
- áhrifum samfélagsmiðla og annarrar nútímatækni á þróun tungumáls
- margvíslegum tjáskiptum, yrtum sem óyrtum
- heimildanotkun í tengslum við verkefnavinnu og gildi mismunandi heimilda
- orðaforða sem nægir til að skilja íslenskt nútímamál í ræðu og riti

Nemandi skal hafa öðlast leikni í að:

- vinna mismunandi málfarsathuganir
- beita viðurkenndum rannsóknaraðferðum
- greina ýmis félagsleg einkenni tungumáls
- aðgreina raunverulegt og tilbúið málumhverfi
- skilja lykilhugtök og mismunandi sjónarhorn
- nota málfræðihugtök tengd efninu
- beita algengum stílbrögðum í tal- og ritmáli
- draga saman og nýta á viðurkenndan og gagnrýninn hátt upplýsingar úr hvers kyns heimildum og meta áreiðanleika þeirra
- ganga frá heimildaverkefnum og nýta sér uppbyggilega gagnrýni annarra til betrubóta

Nr.: GAT-045	Verkmenntaskólinn á Akureyri	
Útgáfa: 09		
Dags.: 06.06 2015		
Höfundur: HRS		
Sampykkt: HJS		
Síða 2 af 4	ÍSLE3TS05	
	Námsáætlun vorönn 2016	

- flytja af öryggi lýsingar og kynningar á verkefnum sínum, hver fyrir sig og með öðrum

Nemandi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- átta sig á áhrifum félagslegra þátta á tungumál og samskipti
- leggja mat á og efla eigin málfærni og annarra, t.d. með því að nýta málfræðiupplýsingar og þekkingu sína á íslenska málkerfinu
- skilja hvernig og hvers vegna tungumál þróast
- skrifa skýran, vel uppbyggðan og grípandi texta
- taka þátt í málefnalegum umræðum, tjá afstöðu sína og efasemdir um efnið og komast að rökstuddri niðurstöðu
- draga saman aðalatriði, beita gagnrýninni hugsun við lestur, túlkun og úrvinnslu krefjandi texta
- beita skýru, vönduðu og blæbrigðaríku máli í ræðu og riti
- velja ritstíl eftir aðstæðum og viðtakendum
- nýta sér heimildir af ýmsum toga í tengslum við námsefni og verkefnavinnu
- vinna skapandi verkefni í tengslum við námsefnið

Námsgögn:

Handbók um ritun og frágang eftir Ingibjörgu Axelsdóttur og Þórunni Blöndal. 10. útgáfa frá 2010. Útgefandi er Mál og menning (Forlagið).

Tungutak: Félagsleg málvísindi eftir Ásdísi Arnalds og Sólveigu Einarsdóttur.

Útgefandi er JPV-útgáfa og bókin kom út árið 2010.

Efni frá kennara.

Áætlun um yfirferð:

1. lota (2½ vika) 6. janúar – 22. janúar (Vikur 1-3) **Málfræðigrunnur**

Efni frá kennara og *Tungutak* bls. 50-55. Helstu hugtök í málfræði rifjuð upp, þ.m.t. orðflokkar, setningarhlutar, aðal- og aukasetningar, orðhlutar og farið í hugtök tengd hljóðfræði. Lotunni lýkur á tímaverkefni úr efninu sem nemendur vinna ýmist hver fyrir sig eða tveir saman. Hjálpargögn eru leyfileg við lausn verkefnisins. Verkefnið gildir 10% af lokaeinkunn.

2. lota (2 vikur) 25. janúar – 5. febrúar (Vikur 4-5) **Mál er að mæla**

Tungutak bls. 11-17 og efni frá kennara. Máttur tungumálsins í ýmsum bókmenntatextum skoðaður og ræddur. Í framhaldinu verður farið yfir að hvaða leyti tjáning manna er öðruvísi en tjáning dýra. Námsmat lotunnar er í tvennu lagi, annars vegar er krossapróf úr efni lotunnar og hins vegar felst það í stuttri ritgerðar-spurningu sem nemendur geta valið um að vinna tveir saman eða hver fyrir sig. Vægi síðarnefnda verkefnisins er 5% af lokaeinkunn. Auk ofangreindra verkefna skrifa nemendur a.m.k. vikulega í hugleiðingabók.

Nr.: GAT-045	Verkmenntaskólinn á Akureyri	
Útgáfa: 09		
Dags.: 06.06 2015		
Höfundur: HRS		
Samþykkt: HJS		
Síða 3 af 4		
ÍSLE3TS05		
Námsáætlun vorönn 2016		

3. lota (4 vikur) 8. febrúar – 4. mars (Vikur 6-9) **Máltaka barna**

Tungutak bls. 18-49. Þessi lota er helguð máltöku barna, frá hjali að fullmótuðum setningum, og tengsl hennar við líffræðilegan þroska barna. Auk þess verður rætt um tvítyngi og ýmis frávík í málþroska barna. Námsmat þessarar lotu felst í krossaprófi úr lesefni lotunnar, ritgerðarspurningu sem nemendur vinna ýmist hver fyrir sig eða tveir saman (5% af lokaeinkunn) og málfarskönnun. Í síðasnefnda verkefninu kanna nemendur upp á eigin spýtur, hver fyrir sig eða tveir saman, málfar barns á máltökuskeiði, þar sem reynir á framburð, orðaforða, setningagerð eða beygingar (10% af lokaeinkunn). Ef hægt er tengja þeir niðurstöður sínar við það sem fræðimenn hafa skrifað um efnið. Þeir kynna niðurstöður sínar fyrir hópnum (5%). Auk þess skrifa nemendur í hugleiðingabók a.m.k. vikulega.

4. lota (5 vikur) 7. mars – 22. apríl (Vikur 10-16 ATH. páskafrí kemur inn í þessa lotu) **Mangi prumpaði í stampinn, er það ekki?**

Tungutak bls. 57-86. Í þessari lotu verður farið í landfræðilegar og félagslegar mállýskur. Nemendur rannsaka eitthvert málfarsatriði sem tengja má t.d. tilteknu samfélagi, aldri eða búsetu og kynna sér það sem aðrir hafa skrifað um efnið. Verkefnið getur m.a. falist í því að leggja könnun fyrir nokkra málhafa, rannsókn málfars í samfélags- eða fréttamiðlum eða orðaforða tiltekinnna stétta, kynja eða vinnustaða/fjölskyldna. Nemendur velja sér viðfangsefni í samráði við kennara og gildir verkefnið 15% af lokaeinkunn. Verkefnið kynna þeir síðan fyrir samnemendum sínum (5%). Skilgreiningum málfars í rétt mál og rangt mál velt upp og nemendur vinna ritgerðarspurningu því tengdu (5%), hver fyrir sig eða tveir saman. Loks lesa þeir grein eftir íslenskan fræðimann (5%, einstaklingsverkefni). Auk framangreindra verkefna lotunnar taka nemendur krossapróf úr lesefninu og skrifa í hugleiðingabók.

5. lota (2 vikur) 25. apríl – 6. maí (Vikur 17-18) **Málstöðvar og óyrtr tjáning**

Tungutak bls. 87-105. Viðfangsefni lotunnar taka á málstöðvum heilans og áhrifum höfuðáverka á málfar, táknmáli og óyrtri tjáningu, auk birtingarmyndar hennar í netheimum. Námsmat lotunnar felst í krossaprófi úr efni lotunnar, auk þess sem nemendur svara einni ritgerðarspurningu (5%) og rannsaka notkun tákna í samfélagsmiðlum (5%). Nemendur skrifa sem fyrr vikulega í hugleiðingabók og skila henni síðan í lok annar.

Námsmat og vægi námsþátta:

Tímaverkefni í málfræði	10%	Einstaklings- eða paraverkefni
Ritgerðarspurningar (3 af 4) í allt:	15%	Einstaklings- eða paraverkefni
Kaflapróf (krossapróf)	12%	Einstaklingsverkefni
Hugleiðingabók	18%	Einstaklingsverkefni,
Greinarýni	5%	Einstaklingsverkefni
Máltaka: Málfarsrannsókn	15%	Einstaklings- eða paraverkefni
Mállýskur: Málfarsrannsókn	20%	Einstaklings- eða paraverkefni
Netheimar: Notkun tákna	5%	Einstaklingsverkefni

Nr.: GAT-045	Verkmenntaskólinn á Akureyri	
Útgáfa: 09		
Dags.: 06.06 2015	ÍSLE3TS05 Námsáætlun vorönn 2016	
Höfundur: HRS		
Samþykkt: HJS		
Síða 4 af 4		

Áfanginn er símatsáfangi og nemandinn þarf að skila öllum verkefnum sem gilda til lokaeinkunnar.

Nemandi sem er veikur á prófdegi, eða við önnur vinnuskil, skal tilkynna það að morgni til skrifstofu skólans, annars missir hann próftökurétt sinn/rétt til skila. Þeir nemendur sem missa af prófum/tímaverkefnum, vegna gilda ástæðna, eiga kost á því að vinna það upp, að höfðu samráði við kennara, einhvern af næstu 5 kennsludögum eftir próf-/matsdag.

Símar og önnur snjalltæki eru óheimil í kennslustundum nema með leyfi kennara. Nemandi sem ekki virðir þessa reglu má búast við að honum verði vísað úr kennslustund, sbr. skólareglur.

Námsáætlun þessi er birt með fyrirvara um hugsanlegar breytingar.

Dagsetning: 5/1 2016

Asbjörg Benediktsd.
Undirritun kennara

Bened. Þósson
Undirritun brautarstj., fagstj eða staðgengils